

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ
КОМИТЕТ ТЮЛЯЧИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНАТЕЛӘЧЕ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

«05» март 2020

с. Тюлячи

№ 96

Теләче муниципаль районында мемориаль такталар урнаштыру тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында

Мемориаль такталарны проектлау, әзерләү һәм урнаштыру, тарихта күренекле вакыйгаларны, шулай ук алар эшчәнлегә өлкәсендә ирешкән казанышлар Теләче муниципаль районына озак вакытлы файда китергән шәхесләргә мәңгеләштерү турында карарлар кабул итү өчен критерийлар билгеләү максатларында, "Татарстан Республикасында мемориаль такталарны билгеләү тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында" 2002 елның 1 апрелендәге 163 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары нигезендә,

КАРАР БИРӘМ:

1. Түбәндәгеләрне расларга:
 - Теләче муниципаль районында мемориаль такталар урнаштыру тәртибе турында нигезләмә;
 - Теләче муниципаль районында мемориаль такталар кую мәсьәләләре буенча комиссия турында нигезләмә.
2. Теләче муниципаль районында мемориаль такталар урнаштыру мәсьәләләре буенча комиссия төзәргә һәм аның составын кушымта нигезендә расларга.
3. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы авыл жирлекләре жирле үзидарә органнарына әлегә карар белән расланган Теләче муниципаль районында мемориаль такта урнаштыру тәртибе турындагы нигезләмәгә таянып эш итәргә тәкъдим итәргә.
4. Әлегә карарны гамәлдәге законнар нигезендә бастырып чыгарырга.
5. Әлегә карарның үтәлешен контрольдә тотуны Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенең социаль мәсьәләләр буенча урынбасары Д.С. Гыйниятуллинга йөкләргә.

Житәкче

Н.Н. Хажипов

Татарстан Республикасы
Теләче муниципаль районы
Башкарма комитетының
«05» март 2020
96 номерлы карары белән
РАСЛАНГАН

**Теләче муниципаль районында мемориаль такталар
урнаштыру тәртибе турында
НИГЕЗЛӘМӘ**

I. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Мемориаль такта ул - фән һәм техника, мәдәният, сәнгать һәм мәгариф үсешенә, сәламәтлек, тормыш һәм гражданнарның хокукларын саклауга, Ватан алдындагы сугышчан батырлыклары һәм башка казанышлары, Теләче районы, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе тормышында истәлекле тарихи вакыйгалар һәм даталар өчен зур өлеш керткән күренекле шәхесләрнең истәлеген мәңгеләштерү өчен билгеләнгән монументаль сәнгать формаларының берсе.

Биналарга, корылмаларга яки төзелмәләргә куела торган һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән вакыйгаларны һәм даталарны мәңгеләштерү белән бәйле булмаган башка мәгълүмати билгеләр (такталар) мемориаль түгел.

1.2. Мемориаль такталар бина, корылмалар фасадларына, кайчагында мөһим тарихи вакыйгалар булган, күренекле шәхесләр яшәгән яки эшләгән истәлекле урыннарда, шулай ук урам исемнәре аталган очрақларда урнаштырыла.

1.3. Бина, корылмадагы мемориаль такта бина, корылма милек, хужалык алып бару яки оператив идарә итү хокукындагы юридик яки физик зат ризалыгы белән урнаштырылырга мөмкин.

1.4. Мемориаль такталарның тексты Татарстан Республикасы дәүләт телләрендә - татар һәм рус телләрендә бәян ителергә тиеш. Республиканың башка халыклары тупланып яши торган урыннарда билгеләнә торган мемориаль такталарда текст тиешле милли телдә өстәлергә мөмкин.

1.5. Россия Федерациясе гражданнары, шулай ук башка дәүләтләр гражданнары истәлеге мемориаль такта урнаштыру белән мәңгеләштерелергә мөмкин.

1.6. Мемориаль такта Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты карары белән Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге тарафыннан тәкъдим ителгән материаллар нигезендә төзелә.

1.7. Мемориаль такталарны проектлау, эзерләү һәм урнаштыру эшләренә заказ бирүчеләр - ходатайствие оешмалары, муниципаль заказ

булган очракта, Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлегенә.

1.8. Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының мемориаль такта кую турындагы карары матбугатта басылып чыга.

II. Гражданныр яки вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү өчен нигезләр

2.1. Мемориаль такта урнаштыру турында Карар кабул итү өчен нигез булып тора:

- район, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе тарихындагы вакыйганың әһәмияте;

- дәүләт, ижтимагый, сәяси, хәрби, житештерү эшчәнлегендә, фән, техника, әдәбият, сәнгать, мәдәният, спортта танылган казанышларның булуы, шулай ук районга, Татарстан Республикасына һәм Россия Федерациясенә файда китергән билгеле бер эшчәнлек өлкәсенә.

III. Мемориаль такта урнаштыру кагыйдәләре

3.1. Тарихи яки мәдәни әһәмияتكә ия булган вакыйганың яки аның исемен мәңгеләштерергә тәкъдим ителгән затның тарихи яки мәдәни әһәмияتكә ия булуын объектив бәяләү максатларында мемориаль такта кимендә түбәндәгеләр аша куелырга мөмкин:

- 1 ел вафатыннан соң, аның исемен мәңгеләштерелә;

- аның истәлегенә куела торган вакыйгадан 5 ел узгандан соң.

3.2. Советлар Союзы һәм Россия Федерациясе Геройларына, Дан орденының тулы кавалерларына мемориаль такталар соңгы елларда яшәгән йортта яки пенсиягә чыгар алдыннан (отставкага) хезмәт иткән яки эшләгән оешма бинасында урнаштырыла.

IV. Мемориаль тактаның тышкы кыяфәтенә таләпләр

4.1. Мемориаль такталар озын гомерле Материаллардан (мрамор, гранит, чугун, бронза һәм башка металлдан) гына эшләнә.

4.2. Мемориаль такта текст лаконич формада язылган булырга һәм мемориаль тактага багышланган затның казанышлары, вакыйгалары, казанышлары яки тормыш чоры (эшчәнлегенә) турындагы белешмәләрдән торырга тиеш.

4.3. Мемориаль такта текстында аның хөрмәтенә куелучы затның фамилиясе, исемен, атасының исемен (булса) күрсәтелергә тиеш.

4.4. Мемориаль такталар композициясенә, тексттан тыш, портрет сурәтләре, декоратив элементлар да кертелергә мөмкин.

V. Мемориаль такта кую турындагы үтенечнамәне рәсмиләштерү тәртибе

5.1. Мемориаль такта урнаштыру (алга таба - инициатор) инициаторлары булып, милек формасына бәйсез рәвештә, жирле үзидарә органнары, оешмалар, шулай ук 10 кешедән ким булмаган гражданныр төркеме тора ала.

5.2. Мемориаль такта кую өчен инициатор Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлегенә түбәндәге документларны тәкъдим итә:

- мемориаль такта урнаштыру кирәклеген раслаучы гариза (үтенечнамә);

- рәсми документлар нигезендә тулы биографик яки тарихи белешмә;

- исеме мәңгеләштерелә торган вакыйганың яки аның казанышлары хаклыгын раслаучы архив һәм башка документларның күчермәләре;

- Татарстан Республикасының Г. Ибраһимов исемендәге тел фәннәр академиясенен, әдәбият һәм сәнгать институты белгечләре тарафыннан килештерелгән тиешле телләрдә мемориаль такта тексты проекты;

- мемориаль такта эскизы;

- мемориаль такта урнаштыру урыны турында мәгълүмат (мемориаль такта куелачак урынны күрсәтеп, бина фотографияләре, интерьерлары күрсәтелгән);

- истәлеге мәңгеләштерелә торган затның яшәү чоры күрсәтелгән; кулланучының яки йорт (бина) милекчесенен мемориаль такта куюга ризалыгы күрсәтелгән документлар;

- мемориаль такта һәм аны финанслау чыганакалары турында белешмәләр проектлау, эзерләү һәм урнаштыруга чыгымнарның гомуми сметасы;

- мемориаль тактаны проектлаштыру, эзерләү, тантаналы ачу чараларын түләү, урнаштыру һәм тәмин итү йөкләмәсе белән инициаторның гарантия хаты;

- авыл жирлегендә мемориаль такта урнаштырылган очракта, авыл жирлеге вәкиллеке органы һәм әлеге жирлек урнашкан муниципаль район башлыгы белән килешү;

- Теләче муниципаль районының административ үзегендә мемориаль такта урнаштырганда муниципаль районның вәкиллеке органы - Теләче муниципаль районы Советы тарафыннан килешү.

5.3. Әлеге Нигезләмәнең 5.2 пункты нигезендә тәкъдим ителгән документлар Теләче муниципаль районында (алга таба - Комиссия) мемориаль такталар урнаштыру мәсьәләләре буенча комиссия тарафыннан карала.

5.4. Комиссия турында нигезләмә һәм аның составы Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Комиссия составына Теләче муниципаль район Советының социаль-икътисадый үсеш комитеты, Теләче муниципаль районы Башкарма

комитетының мәдәният бүлеге, Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының архив бүлеге, Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге, жирле үзидарә органнары вәкилләре кертелә. Кирәк булган очракта, Комиссия үз эшенә төрле оешма һәм ведомство белгечләрен жәлеп итә ала.

5.5. Комиссия кергән документларны карый һәм документлар кергән көннән бер ай эчендә мемориаль такта урнаштыру мөмкинлеге турында карар кабул итә.

5.6. Комиссия тарафыннан мемориаль такта кую турында уңай карар кабул ителгән очракта, бер ай эчендә Теләче муниципаль районы башкарма комитеты мәдәният бүлеге шундый карар кабул ителгәннән соң, тиешле карар проектын Теләче муниципаль районы Башкарма комитетына тапшыра.

Проектка кушымта итеп бирелә:

- Комиссия утырышы беркетмәсеннән беркетмә яки өземтә;
- мәңгеләштерелә торган зат яки вакыйгатурында гомуми мәгълүматлар;
- мемориаль такта урнаштыру урыны турында мәгълүмат;
- мемориаль тактаны проектлау, эзерләү һәм урнаштыру эшләрен финанслау чыганаclarы турында белешмәләр;
- Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы авыл жирлегә башлыгы белән килешү нигезендә, аның территориясендә мемориаль такта урнаштыру күздә тотыла.

Комиссия тискәре карар кабул иткән очракта, инициаторга бу хакта мондый карар кабул ителгән көннән соң 15 көн эчендә хәбәр ителә.

VI. Мемориаль такталарны билгеләү, карап тоту һәм исәпкә алу тәртибе

6.1. Мемориаль такта урнаштыру күләме һәм урыны комиссия утырышында карала һәм килештерелә. Мемориаль такта урнаштыру биналар, корылмалар һәм инженерлык челтәрләре конструкцияләренә зыян китермәскә тиеш.

6.2. Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан мемориаль такта кую турындагы карар кабул ителгәннән соң, аны эзерләү һәм урнаштыру буенча чаралар гамәлгә ашырыла.

6.3. Кирәк булган очракта (бина, корылманың фасады канәгәтләнәрлек хәлдә түгел) мемориаль такта ачу тантанасына кадәр инициатор бина, корылма фасадын ремонтлый.

6.4. Торак һәм торак булмаган йортлар биналарында (күпфатирлы торак йортлардан тыш) урнаштырылган мемориаль такталар милекче (кулланучы) балансына инициатор тарафыннан тапшырыла яисә аларны урнаштырган оешма балансына кабул ителә.

Күп фатирлы торак йортлар биналарында урнаштырылган мемориаль такталар инициаторлар тарафыннан территориясендә күрсәтелгән күпфатирлы торак йортлар булган муниципаль берәмлек башкарма комитеты

балансына тапшырыла яисә аларны урнаштырган оешма балансына кабул ителә.

6.5. Теләче муниципаль районы авыл жирлекләре башкарма комитетлары һәм балансларында мемориаль такталар булган оешмалар аларны саклау һәм агымдагы тоту буенча чаралар күрә.

6.6. Мемориаль такталарны исәпкә алу һәм аларның торышын контрольдә тоту Теләче муниципаль районы авыл жирлекләре башкарма комитетлары тарафыннан башкарыла, алар территориясендә мөһим тарихи вакыйгалар булган, танылган шөхесләр яшәгән яки эшләгән биналар, корылмалар һәм истәлекле урыннар урнашкан.

6.7. Мемориаль такта алу турында карар (аны реставрацияләү яки такта урнаштырылган бинада ремонт-реставрация эшләре үткәрелгән очрактан тыш) Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә.

VII. Мемориаль такталар проектлау, әзерләү һәм урнаштыру чыгымнарын финанслау

7.1. Мемориаль такталарны проектлау, әзерләү һәм урнаштыру буенча чыгымнарын үтенеч белән чыгыш ясаган як күтәрә.

7.2. Муниципаль заказлар муниципаль район Башкарма комитетының мәдәният бүлегә тарафыннан, монументаль сәнгать өлкәсендә ижади проектларның югары сәнгать дәрәжәсен тәмин итү максатыннан, һәм алар тулысынча яисә өлешчә Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлегенә җыелма сметасында каралган чаралар хисабына финанслана.

VIII. Мемориаль такталарны куллану һәм саклау кагыйдәләрен бозган өчен җаваплылык

8.1. Мемориаль такталарның сакланышын тәмин итү кагыйдәләрен үтәмәүдә гаепле затлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы.

8.2. Куелган мемориаль тактага зыян китергән затлар аны элеккеге халәттә торгызырга, ә мөмкин булмаганда-гамәлдәге законнар нигезендә зыянны капларга тиеш.

Татарстан Республикасы
Теләче муниципаль районы
Башкарма комитетының
«05» март 2020
96 номерлы карары белән
РАСЛАНГАН

**Теләче муниципаль районында мемориаль такталар урнаштыру
мәсьәләләре буенча комиссия турында
НИГЕЗЛӘМӘ**

1. Теләче муниципаль районында (алга таба - Комиссия) мемориаль такталар урнаштыру мәсьәләләре буенча Комиссия мемориаль такталарны проектлау, әзерләү һәм урнаштыру мәсьәләләрен хәл итүнең бердәм тәртибән билгеләү, тарихтагы күренекле вакыйгаларны, шулай ук эшчәнлекләре өлкәсендәге казанышлары Теләче муниципаль районына озак вакытлы файда китергән шәхесләренә мәңгеләштерү буенча карарлар кабул итү өчен критерийлар билгеләү максатында оештырылды.

2. Комиссия жирле үзидарә органнары, иҗтимагый берләшмәләр, оешмалар, предприятиеләр коллективлары, гражданнар тарафыннан мемориаль такта кую турындагы үтенечнамәләренә карау һәм мемориаль такта урнаштыру буенча материаллар әзерләү буенча Даими эшләүче консультатив орган булып тора.

3. Комиссия үз эшчәнлегендә Россия Федерациясә Конституциясә, федераль законнар, Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Конституциясә, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, Теләче муниципаль районының норматив-хокукый актлары, Теләче муниципаль районында мемориаль такталар билгеләү тәртибе турындагы нигезләмә, шулай ук әлегә Нигезләмә нигезендә эш итә.

4. Комиссия Теләче муниципаль районы территориясендә мемориаль такта урнаштыру мәсьәләләрен карый.

5. Комиссиянең төп бурычлары булып торалар:

- жирле үзидарә органнары, иҗтимагый берләшмәләр, оешмалар, предприятиеләр коллективлары, гражданнар тарафыннан кертелгән мемориаль такта урнаштыру мәсьәләсә буенча үтенечнамәләренә карау һәм мемориаль такта урнаштыру мәсьәләсә буенча материаллар әзерләү;

- мемориаль такта урнаштыру мәсьәләсә буенча жирле үзидарә органнары, иҗтимагый берләшмәләр һәм оешмалар, учреждениеләр арасында үзара хезмәттәшлекне оештыру һәм килешенгән гамәлләренә тәмин итү;

- ведомствоара чаралар оештыру;

- мемориаль такта урнаштыру мәсьәләләренә бәйле эшчәнлекне хокукый жайга салуны камилләштерү мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр әзерләү.

6. Комиссия хокуклы:

- кирәк булган очракта, мемориаль такта урнаштыру мәсьәләсе буенча материаллар буенча нәтижәләр әзерләү өчен белгечләрне жәлеп итәргә;

- Татарстан Республикасы дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, ижтимагый берләшмәләр һәм массакүләм мәгълүмат чаралары вәкилләрен үз утырышларына чакырырга;

- аңлату эшләре алып барырга һәм жәмәгатьчелеккә мемориаль такта урнаштыру мәсьәләсе буенча хәбәр итәргә.

7. Комиссия үз вәкаләтләрен жәмәгать башлангычларында башкара. Комиссия турында нигезләмә һәм аның составы Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан раслана. Комиссия составына үзгәрешләр Комиссия рәисе тәкъдиме буенча кертелә.

Комиссия составына Теләче муниципаль район Советының социаль-икътисади үсеш комитеты, Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге, Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының архив бүлеге, Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге, жирле үзидарә органнары вәкилләре, ижтимагый оешмалар вәкилләре һ.б. керә. Кирәк булган очракта, Комиссия үз эшенә төрле оешма һәм ведомство белгечләрен жәлеп итә ала. Комиссия рәисе – Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге житәкчесе, сәркәтип-мәдәният бүлегенең әйдәп баручы белгече.

8. Үз эшчәнлеген башкарганда Комиссия түбәндәге таләпләрне үти:

- элек башка урыннарда урнаштырылган объектларга мемориаль тактаны кабат урнаштыру рөхсәт ителми;

- бер үк Мемориаль такта бер административ-территориаль берәмлек чикләрендә урнашкан берничә объектка куелырга тиеш түгел.

9. Мемориаль такталарның тексты Татарстан Республикасы дәүләт телләрендә - татар һәм рус телләрендә бәян ителергә тиеш. Республиканың башка халыклары тупланып яши торган урыннарда билгеләнә торган мемориаль такталарда текст тиешле милли телдә өстәлергә мөмкин.

10. Комиссия утырышларының ешлыгы үтенечнамәләр керүгә бәйле рәвештә, әмма кварталга кимендә 1 тапкыр билгеләнә. Комиссия утырышы, әгәр анда комиссия әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше катнашса, хокуклы була.

11. Теләче муниципаль районында мемориаль такталар урнаштыру мәсьәләләре буенча Комиссия карарлары ачык тавыш бирү юлы белән комиссия утырышында катнашучы әгъзалары санының күпчелек тавышы белән кабул ителә. Комиссия карарлары беркетмәләр белән рәсмиләштерелә, алар комиссия рәисе яисә утырышта рәислек итүче зат һәм комиссия секретаре тарафыннан имзаланган. Карала торган мәсьәлә буенча аерым фикере булган Комиссия әгъзасы аны язма рәвештә бәян итәргә хокуклы. Комиссия әгъзасының аерым фикере комиссия утырышы беркетмәсенә кушыла.

Комиссия утырышы беркетмәсе барлык материаллар, тиешле карар проектлары белән Теләче муниципаль районы Башкарма комитетына жиберелә.

12. Комиссия кәргән документларны карый һәм документлар кәргән көннән бер ай эчендә мемориаль такта урнаштыру мөмкинлегенә турында Карар кабул итә.

13. Комиссия тарафыннан мемориаль такта куя турында уңай карар кабул ителгән очракта, бер ай эчендә Теләче муниципаль районы башкарма комитеты мәдәният бүлегенә шундый карар кабул ителгәннән соң, тиешле карар проектын Теләче муниципаль районы Башкарма комитетына тапшыра.

Проекта кушымта итеп бирелә:

- Комиссия утырышы беркетмәсеннән беркетмә яки өземтә;
- мәңгеләштерелә торган зат яки вакыйгатында гомуми мәгълүматлар;
- мемориаль такта урнаштыру урыны турында мәгълүмат;
- мемориаль тактаны проектлау, эзерләү һәм урнаштыру эшләрен финанслау чыганакалары турында белешмәләр;
- Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы авыл җирлегенә башлыгы белән килешү нигезендә, аның территориясендә мемориаль такта урнаштыру күздә тотыла.

Комиссия тискәре карар кабул иткән очракта, инициаторга бу хакта мондый карар кабул ителгән көннән соң 15 көн эчендә хәбәр ителә.

14. Комиссиянең тискәре карары кабул ителгән очракта, җирле үзидарә органнары, иҗтимагый берләшмәләр, оешмалар, учреждениеләр, предприятиеләр һәм гражданның коллективлары үтенечнамәләрен кабат карау, аеруча зур әһәмияتكә ия булган яңа шартлар барлыкка килү очракларыннан тыш, бер елдан да иртәрәк рөхсәт ителми.

15. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан тәэмин итү Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлегенә тарафыннан башкарыла.

Татарстан Республикасы
Теләче муниципаль районы
Башкарма комитетының
«05» март 2020
96 номерлы карары белән
кушымта

Теләче муниципаль районында Мемориаль такталар урнаштыру
мәсьәләләре буенча состав комиссиясе

- Ихсанов Д.С. - Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының
мәдәният бүлеге җитәкчесе, комиссия рәисе;
- Сафина Т.Г. - Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының
административ комиссиясенен баш белгече,
комиссия секретаре;
- Карпова Н.В. - «Теләче муниципаль районы Башкарма
комитетының мәгариф бүлеге» начальнигы;
- Гарифуллина Р.З. - Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының
архив бүлеге җитәкчесе;
- Имамиева Ф.М. - «Теләче туган якны өйрәнү» музейе директоры;
- Газизов М.М. - Теләче муниципаль районы ветераннар Советы
Рәисе;
- Дәүлиева Р.М. - «Җирлекара китапханә» МБУ директоры;
Теләче муниципаль районы Советының социаль-иқтисадый үсеш комитеты
вәкиле (киләшү буенча);
Территориясендә мемориаль такта урнаштыру (киләшү буенча)
планлаштырыла торган авыл җирлекләре башлыклары.